

اجتهاد

۱۹ کانون اول ۱۳۲۹

اداره خانه

ایستانبول . جمال اوغلنده

دائرة اجتهادده

" Idjtihad " Constantinople

دوردنجی سنه

حریت فکریه به خادم

مخبریه کونلری حیقار اجتماعی، ادبی مجموعہ

مدیر مرخص : الہامی صفا

آبونه

سنه ۱۴۰۰ الی آریق

تورکیا ایچین ۴۵ غروش ۲۰ غروش

ممالک اجنبیه ایچین ۱۵ فرانق ۸ فرانق

نسخه سی ۵۰ یارہ

مصاحبه اجتهاد

...

پاک بر هویت ، صاغلام بر فطرت

واس ، انسانلرده عینی درجدهده ، عینی قوتده
 دکلدر ... اعتیادات ده تربیه حسیه به باشقه
 باشقه بر قوت وماهیت ویره بیلیر . حیاطک ، اعتیادک ،
 طرز معیشتک وجود بشرده آیری ، آیری قابلیتیر ،
 یاخود ضعفیر حاصل ایتدیکی محققدر . حواسده بویله ..
 طالعقل ، هواسی جید ، صولری آرز چوق آرسنیقلی
 برلرده یاشارانلرک بنیهلری قوی ، ورم کی مهلاک مرضلردن
 اولر اوزاقددر . حیاطلری ، موقع جغرافیایری ، مهاجراتنه
 عطف اولدقلری اقوام ایله مجادله دائمیه مجبوریتلری
 بعض اقوامی زنده ، فعل ، مجادل ، استیلاکار یا پشمدر .
 ایک رومالیر کی ... یونانستان قدیمده ، بوقطعهک
 طاعلری ، درهلری ، رادیلری ، کیریشلی ، چیقیشلی
 ساحلری ، بوساحلرله چارپان بحر سفیدک مدهش
 طاعلری ، اسکی یونانیلری ، قوای طبیعیک فیض
 ورکشته ، شدت ودهشته باقهرق ، اساطیری تخیل
 وایجاد سوق ایتیش ، اولنرده انکشافات ذهنیه به سبب
 اولش ، ادبیات و صنایع نفیسهده فوق العاده بر قابلیت
 حاصل ایتیشدر . مصرک نیل نهرینه مربوط حیات
 اقتصادی و اجتماعی سی ، بوسایدهده طور اغنک فیض ورکتی ،
 اسکی مصریلری مجادلات حیاتیهدن زیاده ذوق و صفایه

آلشیدیرمش ، بونک ایچون خارجدن کلن فاتحیلرک
 اردولرینه زبون اولمش وپای استیلا آلتنده قالمشدر .
 حواسه کلنجه ، بعض صنعت اربابنک کوزلری
 کسکیندر ، یاخود خرددلری فارقدر . آوچی کوزی ،
 ساعتچی کوزی کی ... عطریات فابریقه لرنده سنه لرجه
 چالیشمش اولان ایشجیلرله بویویوک برشهرک مجرالننده
 ایشلهین عملهک قوه شامهلری بری دیکرینک محیطنه
 تحمل ایده میه چک بر ماهیتده ، عینی زمانده دیکر
 ارباب سعی وعمله نسبتلهده ، فرقلیدر .

حیوانات و نباتاتنه باقنجه ، اولنردهده محیطه ، طرز
 معیشته کوره ، قانون طبیعت وقانون تکاملک سوقیله ،
 اعضای بدنک تشکلاتی ، حواسک بارز ، یاخود ضعیف
 بر شکل وماهیت اکتسابی جهتلرینی فرق ایده رز . کوپکلرک
 شامه سی ، تیلکیک سامه سی احتیاج طبیعیلرینه کوره
 نشو و نما دورهلری کچیرمشدر . بر اغاجک داللانوب
 بوداقلانهرق ، اطرافنه سایه صالمه سی ، سایه سنده انسانلری
 باریندیرمق ، دیکلندیرمک ایچون دکل یا! .. بلکه ساقک
 چورده سنه ضیای شمسک نفوذنی منع ایدوبده اوچوردهده
 حیانتنه مضر اولتلی بیتیرمه مک چیچکلرینیده واسع بر
 ساجیه طاعتیق ایچون ... بوکون کندی عضویتزده
 بیله فضله جزؤلر کورویورز ، حیات مدنیه واجتماعیه
 حاضرده کوره فضله .. فقط اغاج قوغوقلرنده ، مفارده لرده
 یاشاردیغمز سائر حیواناتدن توقیه . احتیاجات طبیعیه منری
 اوکا کوره تنظیمه مجبور ایدک ، احتیاط عضولرینیده ایستر
 ایسته منر بویومش ایدک ..

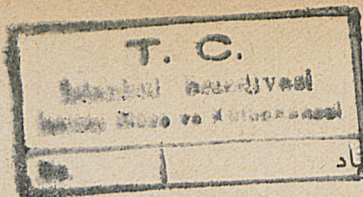
مآثر عرفانیله، علوم و فونیله، استیناس حاصل ایتهدن ،
« ورتز » ی ، « هاملت » ی او قودیمز زمانکی، بونلر
حقنده ، حس ادرا کزله آزچوق براسستیناس حاصل
اولدقدن، سنه لر کچدکدن ، آزچوق شرقلی ذهنیتیز ،
غربلی ذهنیتنه تقرب ایتدکدن صوکره ، ینه اوئرلی
او قودیمز زمانکی حس و ادرا کز آردسندده برچوق
فرق کورمه دکمی ؟ ...

شرقلی ذهنیتی ايله غربلی ذهنیتی آردسندده کی فرقلری ،
بروقه نك ایضاحنده بيله کوروپورز . مثلاً، لوندردده
بردین قونغرهمسی منعقد اولدینی بوراده دویولدینی زمان ،
اوروپالیرک ، صوگ عصرده ، آزچوق مبالانسزلق
کوستردکلری عنعنات دینه یه تکرار صارملق . تیایخی
حس ایتدکلری یولنده ، بوقونغرهم نك مقصد اجتماعی ،
ایضاح ایتک ایسته ینلره تصادف ايله مش دك ... بوا، لوارنه
ایضاحی بر شرقلی بوله بیلیر . بر غربلی ذهنیتی ایسه ،
فرض و تخمین ایده بیلیرز که ، جدال علم و دین ده ، علوم
وفونك اثبات و اظهار ایتدیکی حقایقه مغایر اوله رق ، کیسار
ارکانی طرفدن ابداع ایدلمش و حالا اصرار ایدلمکده بولونمش
اولان قاعده لری ، عادتلری حقایق علمیه ايله تألیف
ایده بیلیمه نك و بوکا کورمه تدیجی و دینی برانقلاب حصوله
کتیرمه نك ، فضائل اخلاقیه دینه ايله فضائل اجتماعیه
مدنیه نك اساساتی تشریک ايله مه نك چاره لری تحری
و تدقیق مقصدینی، بوانعقاد و اجتماعه ، عطف ایده بیلیر ...
عصرلر کچمش ، هر یرده اولدینی کبی ، شرفده ده
استبداد لر خلل اوزرینه و بالخاصه خلقلک ذهنیتنه بویوک
تأثیرلر اجرا ايله مش ، دین هر یرده اولدینی کبی ، مستبدلر
النده ، دینک حقایق مکنوزهمسی ستر و اخفا ایدیلرک ،
مستبدلرک احتراصات و مشتهایانه خادم برشکلده تبدلاته
اوغرادلش ، آرزوی استبداد اوزرینه دین نامنه بدعتلر
چیقارلمش ، و بونلر خلقلک ذهنیتنه عصرلرجه مدت
یراشدیریلرک ذهنیتلر اوکا کورمه عاداتا تکوین اولونمش ...
واحواله کتیرلمش که حقایق مکنوزه دینه نك ایضاح

انسانلرده حسلر فرقلی اولدینی، بری نك رؤیتی ايله
دیگری نك رؤیتی، بری نك سامعه و یا شامه سیله دیگرینک
سامعه و شامه سی آردسندده فرقلر کورولدیکی، مثلاً سنه لرجه
ایکنه قافه رق، یا خود بزم کبی قلم طوتارق صاغ اللرینک
باش و اشارت پارماقلرینی ناصورلاندرمش، بردیکیشچی،
بر یازیمچی مانغلدن، کورولدن یره آتش فیرلاسه بونی
پارماقلریله طوتار، قالدیرر، ینه مانغاله، کوره که قویار ...
فقط آشه ، بولا شیغه کیرمه مش ، سعی متمادییه مجبور
اولامش ، کبار ، نازک ، وحساس پارماقلر بونی یاپاماز ،
یانار ...

محیطک، اعتیاداتک، عنعناتک اعضای بدنه، حواسه
تأثیراتی و بونک نتایج متحصله سنی کوروب دورورکن،
نیچون « ذهنیت » لره تأثیراتی و بونک تظاهراتی ده تدقیق
و تحلیل ایتمه بورز ؟ ...

هله، فلا کتلیزیمک اسبابی، علم و معرفت ده، صنعت ده،
علی العموم قابلیت مدینه ده اقوام غربیه نك دوننده
بولوننامه مز اولدینی، شویله جه بر، اعتراف و تسلیم ایدرکن،
بوفلا کتلیزیم تعمیر ایتک ایسترکن، علم و معرفت، مدنیته
صارملق دن باشقه ، بزم ایچون چاره نجات اولمادیغنی -
بعضیلریمزجه قلب ايله تصدیقه اقتران ایتهدن یالکیز
لسان ايله اقرارده قالمق شرطیله - سویلرکن، اک اول
تدقیق و تحلیل ایدیلرک شوق و غرب « ذهنیت » لری در .
بز ، هر نه دن ایسه ، اوتهدن بری ذکای فطری
و طبیعیمزله تفاخره آیشمشیز ... دییه لم که بزده ذکای -
فطری و طبیعی ده وار ... فقط علم و معرفت دن ، مدنیته
حاضره نك ، تکامل و تفوق، قابلیت حیاتییه، مبارزات
دائمه ده غلبه یی تأمین ایدن واسطه لرندن استفاده
- بو ذکای فطری و طبیعی - ذهنیتیمز اقدار ایده بیلورمی ؟ ...
عینی علم و معرفت، عینی نعم مدنیته شرق و غرب ذهنیتلر نه
عینی ثمره یی حصوله کتیره بیلورمی ؟ ... شرق و غرب
ذهنیتلری نك فرقلی کندی نفس مزده ده احتمال تجربه
ایتمشدر ... مثلاً هنوز اون الی یاشنده ایکن، غربک

دماغلرینه زوراکي وغير قابل هضم وتمثل ، بر چوق معلومات ييغيق دکل در . بلکه آوان شباب و آوان نوجوانی نك بجرانی چاغنده ، دور انتباهنده ، انسانی وفکری مشغله لره هوسات حیوانیه تی تعدیل ، حیوانیت و انسانیت مبارز سنده انسانیتی تقویه در . بعضلری نك ، شرق ذهنیتی ایله ، وهم وزعمی کبی ، عالم مدنیت ومعرفت ، بهیمیت ده پویان اولمایور . اخلاق فاضله مدنیة آنجق انسانلری پاك و نزیه بر هویت معنویه انسانی و صاغلام بر فطرته ارجاعه چالیشیور . هدف بودر ، تدوین اخلاق بو اساس اوزرینه مؤسس در . ادبیاتك ، صنایع بدیعه نك ، موسیقی نك غایه لری ده بودر . بو غایه یه ، فکرة و روحه نفوذ ایله ، فکری ، روحی معالیات انسانیه ایله تربیه ایده رك واصل اولمق ممکن در .

قادینلق مسئله سنده ، قادینلری حیات اجتماعیة دن طرد ایله اولرده محکوم اسارت بر اقق ، و بالا آخره استبدادك پاك و نزیه بر هویت احسانیه ایله دکل ، آنجق احتیاطات حیوانیه ایله ایجاد ایتدیکی قیلق و قیافتی بر نشانه نزاقت عد ایتمك ، عصر لرجه مدت ده استبدادك احضار ایتمش وزمانیه میراث بر اققش اولدیغی ذهنیتك جلوه سی در . قادینلری بو حالد طوتمق ، ارککلره پاك و نزیه بر هویت ویره بیلیمك شویله دورسون ، بواعتیادات زجریه و مانعه ، بالعکس ، ارککلری بوتون قادینلره قارشى والد ، همشیره ، قیز اولاد نظریله باقغه ، روحلری وفکر لری بیله جه تنزیه و تطهیر ایتمکه آلیشمق دن پك اوزاق طوتار . بهیمیتك انسانیت قلبی ، انسانیتك بهیمیت غلبه سی غیر ممکن اولور ... قادینلری بو حالد طوتمق ، اونلری دائماً بر آلت اشتها بر واسطه ذوق حیوانی صفتنده و قیافتنده بولوندر مرق . رکه بوده هویت نزیه نك ، فطرت انسانیه نك تعالی و تکاملنی اشکال ایدر ، احتمال دن خارج طوتار . بویله بر حالد طوتیلان قادین ده ارککلره قارشى بابا ، ارکك قارداش ، ارکك اولاد حسلریله متحسس اولمق دن منع ایدلمش اولور ...

وتفسیرنده ، ینه بو ذهنیتلر حاکم اولمق داعیه سنده در . چونکه ذهنیتك و بوکا تابع اولان ادراکك قولایچه تبدیل و اصلاحی قابل دکلدر ... حتی دییه جکمز کایور که حقائق مکنونه دینی ، بر غرب ذهنیتی همان تقدیس و تجیل ایدر که بر شرف ذهنیتی بونی تأویله اوغراشیور ، کندی ادراکی دائره محدودده سنده بو حقایق ارجاعه چالیشیور ...

مثلا دین اسلامك هیئت اجتماعیة بشریه نك تأمین صلاحی ایچون ایکی غایه کوزه تدیکی و بونلرک بری : نفوسی لوث حیوانیت دن قورتاروب نزیه ، پاك بر هویت ده کمال معنوی ساحه سنده اعلا ، دیکری ایسه : انسانلرک حیات فاضله اساسلری ییقمایان بر سعادت مادییه وصوللری امکانتی تأمین ایچون بشریتی صاغلام بر فطرت اوزرنده بولوندر مرق در .

اوت بونلر ، دینك غایه سی اولدیغی کبی ، علم و حکمتك ده غایه سی در . علم ومعرفته مستند مدنیت حاضر نك غایه سی ده بودر ... فقط علم و حکمتك ، معرفتک عصر لرجه تجربه لر دن ، عصر لرجه انقلابات اجتماعیة دن صوکره اظهار ایتدیکی بر حقیقت وار که اوده قوانین زجریه و مانعه هیچ بر زمان ، انسانلری پاك و نزیه بر هویت ایله معنویات ساحه سنده اعلا ایده مه مش در ؛ حیات فاضله اساسنه مستند صاغلام بر فطرت ده بولوندر مرغه یاردیمی اولماش در . خرسز لردن ناسی وقایه ایتمك ، احوالی مصون بولوندر مرق ایچون ، قوه ضابطه نك اکلی ، تقیداتك تشدید ، سرعت وقوعاتی جبر و قوت ایله تحدید و تقلیل ایده بیلیر . خرسز روحنی دیکشدر مش دکل در . سرعتك اوکنی آلمش دکل در . سارق لره ، تدابیر زجریه و قوانین مانعه یه کور دیک در لوماهر نه حیل کارقلر دوشوندر مش در ... انسانلره پاك بر هویت ، صاغلام بر فطرت ویره جک ، کتیره جک ، تربیه اخلاقیه و اجتماعیه ایله سرعتلر آزالیر ، غایه یه یاقلاشیلمش اولور ...

مکتب ، تحصیل و تربیه ، یالکیز قیز وارکك چو حقلرک

علویه سنه چایشان افکار منوره سندن انتقام آله رق، متعصب و مرتجع کروهدن بعلیری، او افکار منوره جسات مدینه اصحابندن و جداناً نزیه و پاک، فطره تام انسان اولانلردن بر طاقی، روسیه حکومتی غم زلامشله، بونلری سپریایه نفی و تبعید ایتدیرمک ایسته مشلردی...

غایه نزیه و پاک بر هویت، عالی و انسانی بر فطرت اولدیغنه کوره ابتدا شرف ذهنیتی، غل و غش دن، خس و خاشاک دن تطهیر ایدوب اوکا کوره محاکمه یورونک و حقیقتی تحری و ادراک ایله مک هرشی دن اول لازم دکل می؟...

محمود صادق

نسوانی بر موقع اجتماعی به صاحب و حیات اجتماعی به داخل اولمش اقوام متمدنه نك و حتی آرد مزده کی عناصر مختلفه نك، هیچ اولمازسه بادیه نشین عربانك، قادیلق مسئله سی حل ایدن قازان مسلمانلری نك حیات فاضله و عفت عالیه سی نسیان ایددجك و عادتاً انكاره وارد جق بر ذهنیت ایله نه كشف حقیقت ممکن در، نه ده بو ذهنیتك علم و حکمت ایله تألیفی قابل در... هله، «باشقه لری نك قادینلردن استفاده ایتك ایسته یورلر». کی شرق ذهنیتك مستهجن بر افترا بی متضمن اولان دوشو نجه سی، استبداد ایله حریتك عنعنه پرستی ایله حقیقت بینی نك مبارزه سنده يك چركین بر صفحه در. قازان مسلمانلری نك انقلابات اجتماعی به و خلاص امته، امتك هویت نزیه و فطرت

دل مستی مولانا

...

(دوام)

وقتیله بیر سما چولنده کونش منفرداً یا شایوردی و عشق ایله بی قرار بیر منزوی راهب کیبی محزونانه طولاشیور و آغلا یوردی. الله اوزمان اونا: «روحی صاج؛ سنك محبت کوزیا شلرك، مخلوقات اروا ایددجك اولان زرین شعاعلر اولاجق؛ بن ناصل خلق ایتدمه سنده او یله خلق ایت، بنم سودیکم کیبی سو.» دیدی. در حال، برسیل خروشان کیبی اشتیاقلری نك عظمتی و بوتون مخلوقاتك معظم قافله سی کونشك روحنندن فیشقیردی.

✽

بن کومورم، ای الله! سن اونی آلوندیرن روزکار سین، بن یامش کومورم، سن اونی کول ایدن روزکار سین. بن عشق صمدانی سمندریم؛ آلو ایچنده حیات ایچهرم. بن آتش یاقدینی پروانه نیم، کوزل آلوك ایچنده مات ایچهرم.

✽

آفتام، ربیعه، نهوینك تراجه سنه چیقور و سمانك

آرام و حضوری آتنده باغیر یوردی: «ای الله کوندوزك کور و لوتوسی سونیور؛ ایچ حولیلرك سسکوتی ایچنده، معشوقه، عاشقک سینه سی اوزده رنده یانیور، تخیل ایدیور؛ بن، کوزلری می سانا چویریورم، دوداقلری می سانا عرض ایدیورم، بنم یکانه معشوقم سنکله حظوظیابم.» ربیعه سرمست محبت، یره سربلیوردی. و قمرک شعاعلری، تحسیرلرله قاباران قلبنك اوزده رینه بوسه لرکیبی دوشیوردی.

✽

طلوع لر سنك آياقلر كك اوکنده آچان و تولن قیرمزی گل لردر. شرق سنك شعشعه کی ترنم ایدر، کونش یوکه لیر و بیر پیغمبر کیبی سنك جلال و شانکی جهانیه تبلیغ ایدر. چولك سسکوتی سنك آدگله دولودر. اوزده رمنه بیر قورقو کیبی اوزانیر سین. کونش چیقار؛ چول یانار، چول سنك آتشکله یاناراق تولور.

✽

گوك گورله مه سنك قهقهه لرینی، سماوی طبل لرك کومورده مه لرینی، آرزغین فیل لرکیبی بیر ییرینه چاربان آغیر بولوطلری، هوا ده بیر تیجی قوشلرکیبی کزین سیاه قانادلی قاصیر غه لری، آغا جلری قیران، لشکرلری یوتان سام روزکارینی سوه درم.